

ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสหราชอาณาจักร (ตอนที่ ๑)*

กรทศน์ ศุขเฉลิม**

บทนำ

ทุกประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีกฎระเบียบเรื่องบุคคลที่มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (franchise) ในการเลือกตั้งนั้นปกติขึ้นอยู่กับสัญชาติ อายุ และที่อยู่อาศัย มาตรา ๒ กำหนดความหมายของสิทธิในการลงคะแนนเสียงและบุคคลที่รับผิดชอบสำหรับบทกฎหมายสำหรับสิทธิในการลงคะแนนเสียง เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมากฎระเบียบเกี่ยวกับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสหราชอาณาจักรได้มีความหลากหลายกันไปซึ่งขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักรที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาของสหราชอาณาจักร

ทั่วสหราชอาณาจักร ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของรัฐสภาบุคคลต้องปฏิบัติตามดังนี้

- ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิในเขตเลือกตั้ง
- อายุที่มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงคือ ๑๘ ปีบริบูรณ์ในวันที่มีการเลือกตั้ง
- เป็นพลเมืองบริติชที่มีคุณสมบัติเหมาะสม หรือพลเมืองของสาธารณรัฐไอร์แลนด์
- และไม่เป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถตามกฎหมาย (legal incapacity) ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยนักโทษที่ถูกพิพากษาว่าได้กระทำความผิดไม่สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐสภาของสหราชอาณาจักรและไม่สามารถดำรงตำแหน่งในวุฒิสภา (House of Lords) ได้

มาตรา ๓ กำหนดเรื่องการให้ข้อมูลที่มากขึ้นเกี่ยวกับสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐสภาของสหราชอาณาจักร มาตรา ๔ กำหนดเรื่องการให้ข้อมูลที่มากขึ้นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย สัญชาติ และการเป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถตามกฎหมายในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มาตรา ๖ กำหนดให้

* บทความประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖ สรุปความจาก <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-8985/?fbclid=IwAR2NDlq3m1uvBme4WAHoCwNUeamqpqLTEzFMrvqJ1BKJcx2AgC-xJv-gWBU> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พลเมืองเครือจักรภพ (common wealth nations) ได้รับสิทธิในการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งในสหราชอาณาจักรอย่างไรโดยสังเขป

การเลือกตั้งท้องถิ่น (Local elections)

สำหรับการเลือกตั้งท้องถิ่นในอังกฤษและไอร์แลนด์เหนือมีความเหมือนกันในเรื่องกฎระเบียบ การเลือกตั้งของรัฐสภา ตลอดจนข้อยกเว้นหลัก ๒ ประการ โดยขุนนาง (Peers)^๒ ของวุฒิสภาและพลเมืองที่มีสัญชาติของสหภาพยุโรปซึ่งมีถิ่นที่อยู่อาศัยในสหราชอาณาจักรอาจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของท้องถิ่น ถ้ามีอายุครบตามเกณฑ์และมีถิ่นที่อยู่อาศัยตามที่กำหนด

สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ได้มีการแยกกันของสกอตแลนด์และเวลส์เป็น ความรับผิดชอบที่อยู่ภายใต้การบริหารที่แยกออกจากกันของสกอตแลนด์และเวลส์ ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลง โดยมาตรา ๕ กำหนดรายละเอียดที่เพิ่มมากขึ้นของสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของรัฐบาลท้องถิ่น ที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นของสหราชอาณาจักร

ข้อแตกต่างหลัก ๆ สำหรับการเลือกตั้งท้องถิ่นของสกอตแลนด์ คือ

- ผู้ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ ๑๖ และ ๑๗ ปีสามารถลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งได้
- ชาวต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ตามกฎหมายทุกคนสามารถลงทะเบียนเพื่อลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ (ชาวต่างชาติไม่ได้จำกัดเฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติของสหภาพยุโรปเท่านั้น)
- นักโทษตามคำพิพากษาของศาลที่ถูกควบคุมตัวและรับโทษจำคุก ๑๒ เดือนหรือน้อยกว่าอาจลงทะเบียนเพื่อลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นและของรัฐสภาสกอตแลนด์ได้

^๒ ขุนนาง (peers) คือผู้ที่มีบรรดาศักดิ์เป็นดยุก, มาร์ควิส, เอิร์ล, ไวเคานต์ หรือบารอน ซึ่งในสหราชอาณาจักร ได้แบ่งคน ออกเป็น ๓ ชั้นคือ

๑. พระเจ้าแผ่นดิน (sovereign) ก็คือสมเด็จพระราชาธิบดีและสมเด็จพระราชินีนาถ

๒. ขุนนาง (peers) คือผู้ที่มีบรรดาศักดิ์เป็นดยุก, มาร์ควิส, เอิร์ล, ไวเคานต์ หรือบารอน

๓. สามัญชน (commons) คือทุกคนที่เหลือที่ไม่เข้าประเภท ๑ และ ๒ แม้จะมีค่านำหน้าชื่ออย่างไร

(<https://www.wiki3.th->

[th-nina.az/%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B9%8C%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B.html](https://www.wiki3.th-nina.az/%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B9%8C%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B.html)) สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๖

ในเวลส์สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ถูกเปลี่ยนแปลงสำหรับรัฐสภาของเวลส์ (Senedd Cymru) และการเลือกตั้งท้องถิ่น ดังนี้

- ผู้ลงทะเบียนที่มีอายุ ๑๖ และ ๑๗ ปีสามารถลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งได้
- ชาวต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ตามกฎหมายทุกคนสามารถลงทะเบียนเพื่อลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐสภาของเวลส์ (ชาวต่างชาติไม่ได้จำกัดเฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติของสหภาพยุโรปเท่านั้น)

การเลือกตั้งคณะกรรมการตำรวจและอาชญากรรม (Police and crime commissioner: PCC) ถูกสงวนไว้สำหรับรัฐบาลสหราชอาณาจักร อายุที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งยังคงอยู่ที่ ๑๘ ปีสำหรับการเลือกตั้ง PCC ในเวลส์โดยผู้ที่ลงทะเบียนได้ต้องเป็นพลเมืองบริติช พลเมืองของเครือจักรภพและพลเมืองไอริชก็สามารถลงคะแนนเสียงได้ นักโทษทั้งหมดที่ได้ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดและยังคงอยู่ในเรือนจำยังคงถูกห้ามลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

มาตรา ๕ กำหนดรายละเอียดที่มากขึ้นในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐบาลท้องถิ่นในส่วนต่าง ๆ ของสหราชอาณาจักร

สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลที่มีสัญชาติของสหภาพยุโรป

มาตรา ๗ ระบุรายละเอียดของที่มาแห่งสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของบุคคลที่มีสัญชาติของสหภาพยุโรป และแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังกล่าวในอังกฤษและไอร์แลนด์เหนือในปี ค.ศ. ๒๐๒๔ ซึ่งขึ้นอยู่กับเวลาที่บุคคลนั้นย้ายเข้ามาอยู่อาศัยในสหราชอาณาจักรและประเทศที่บุคคลดังกล่าวมาจากมา โดยรวมถึงการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง PCC ในเวลส์ด้วย

ความหมายของ คำว่า “Franchise”

สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนเรียกว่า “elective franchise” หรือรู้จักกันมากโดยทั่วไปว่า “franchise”

ในสหราชอาณาจักร บุคคลต้องมีการลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและเป็นการเติมเต็มบรรทัดฐานที่เป็นหลักเกณฑ์

เช่นเดียวกับประเทศในระบอบประชาธิปไตยอื่น ๆ สหราชอาณาจักรกำหนดกฎระเบียบว่าใครเป็นผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเพื่อใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่หลายประเทศจำกัดการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งระดับประเทศให้เฉพาะแก่พลเมืองในประเทศของตนเท่านั้น บางประเทศอนุญาตให้พลเมืองของประเทศลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นที่พวกเขายังคงอาศัยอยู่

ในสหราชอาณาจักรคุณสมบัติในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งขึ้นอยู่กับอายุ สัญชาติ และที่อยู่อาศัย โดยสามารถถูกจำกัดด้วยการจำกัดสำหรับอาชญากรรมและคำพิพากษาสำหรับความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งบางประการ ซึ่งเรียกว่า “การไร้ความสามารถตามกฎหมายในการลงคะแนนเสียง” (legal incapacity to vote) ซึ่งอธิบายในมาตรา ๔.๓ มีข้อจำกัดที่ถูกกำหนดไว้เป็นหลักการทั่วไปในกฎหมาย the Representation of the People Act 1983 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว

ในสหราชอาณาจักรมี franchises ๓ ประเภท ดังนี้

- the Parliamentary franchise เป็นสิทธิทั่วไปที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐสภาของสหราชอาณาจักร
- the local government franchise เป็นสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐบาลท้องถิ่นและเกี่ยวข้องบางประเภท และ
- a separate franchise สำหรับการเลือกตั้งรัฐสภาของเวลส์

หลักเกณฑ์ข้างต้นในแต่ละประเภทยังมีความแตกต่างกัน

ผู้กำหนดสิทธิของบุคคลในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

รัฐสภาของสหราชอาณาจักรเป็นผู้รับผิดชอบกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐสภาของสหราชอาณาจักร การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษ และไอร์แลนด์เหนือ

รัฐสภาในสกอตแลนด์และเวลส์รับผิดชอบสำหรับการกำหนดการเลือกตั้งรัฐบาลท้องถิ่นในท้องถิ่นของตน

การเลือกตั้งอื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับสภาไอร์แลนด์เหนือและรัฐสภาสกอตแลนด์นำหลักเกณฑ์การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐบาลท้องถิ่นซึ่งบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนมาใช้ ส่วนการเลือกตั้งรัฐสภาของเวลส์ได้แบ่งแยกสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปออกจากเลือกตั้งของรัฐบาลท้องถิ่น

สิทธิการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐสภาของอังกฤษ

คุณสมบัติของบุคคลที่ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีดังนี้

- เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง (เว้นแต่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีสิทธิพิเศษ)
- อายุในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องเป็นผู้ที่มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ หรือจะครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ในปีถัดไป หรือ
- เป็นพลเมืองบริติช พลเมืองของเครือจักรภพที่มีคุณสมบัติเหมาะสม หรือพลเมืองของสาธารณรัฐไอร์แลนด์
- ไม่ถือเป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถตามกฎหมาย (legal incapacity) ในการลงคะแนนเสียง

บุคคลที่ลงทะเบียนซึ่งมีอายุไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ จะถูกเรียกว่า “attainers” โดย attainer เป็นบุคคลที่จะมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นสุดระยะเวลา ๑๒ เดือนภายหลังจากวันที่ยื่นลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งผู้ลงทะเบียนต้องระบุรายละเอียดวันที่จะมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ซึ่งเป็นวันที่บุคคลดังกล่าวมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งประเภทพิเศษ ที่อาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้ง ได้มีการอธิบายในมาตรา ๔.๑ ปรากฏตามข้างล่าง ดังนี้

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐสภาของสหราชอาณาจักร มีดังนี้

- ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ข้างต้น) และ
- มีอายุ ๑๘ ปีในวันที่มีการเลือกตั้ง

บุคคลที่ต้องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งในการเลือกตั้งรัฐสภาจะถูกกำหนดให้แสดงบัตรประจำตัวที่มีรูปถ่ายเป็นเอกสารระบุตัวตนที่มีรูปถ่ายของผู้ถือครอง (photographic ID) ก่อนรับบัตรลงคะแนน

บุคคลลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐสภาของสหราชอาณาจักรได้ ๑ ครั้งเท่านั้น เว้นแต่กระทำการในฐานะเป็นตัวแทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งรายอื่น ถ้าบุคคลได้ลงทะเบียนเพื่อเลือกตั้ง ๒ แห่ง พวกเขาสามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงแห่งเดียวสำหรับการเลือกตั้งรัฐสภาของสหราชอาณาจักร

ถ้าบุคคลพยายามกระทำการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปซ้ำสองถือเป็นการผิดตามมาตรา ๖๑^๓ ของกฎหมาย the Representation of the People Act 1983 ต้องรับโทษปรับและถูกห้ามลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเวลา ๓ ปี ซึ่งถือเป็นตัวอย่างหนึ่งของบุคคลผู้ไร้ความสามารถตามกฎหมาย (legal incapacity) ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ที่อยู่อาศัยและบ้านหลังที่สอง

ไม่ได้มีการให้คำนิยามคำว่าที่อยู่อาศัยในกฎหมายเลือกตั้ง (electoral law) ในกรณีส่วนใหญ่จะมีความตรงไปตรงมา และมักจะเป็นที่อยู่อาศัยโดยปกติของคุณ

ประชาชนที่มีบ้านหลังที่สองอาจลงคะแนนเสียงเพื่อใช้สิทธิลงคะแนนเสียงทั้ง ๒ บ้าน ถ้าพวกเขาใช้เวลาในการอยู่อาศัยทั้ง ๒ แห่ง อย่างไรก็ตาม ถ้าพวกเขาใช้เวลาเพียงแค่ ๒-๓ สัปดาห์ต่อปีในบ้านหลังที่สองในวันหยุด พวกเขาไม่มีแนวโน้มที่จะถือว่ามีคุณสมบัติเป็นอยู่อาศัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

ที่อยู่อาศัยมีความหมายโดยเฉพาะเจาะจงในกฎหมายเลือกตั้ง (electoral law) และไม่ได้มีความหมายเท่ากับที่อยู่อาศัยในจุดประสงค์ด้านอื่น ๆ เช่น ในด้านภาษีเงินได้ (Income Tax) หรือภาษีบำรุงเทศบาล (Council Tax) การจ่ายภาษีบำรุงเทศบาลสำหรับบ้านหลังที่สองไม่เป็นการให้สิทธิแก่บุคคลในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามที่อยู่นั้น ๆ

^๓ Section 61 of the Representation of the People Act 1983: (2) A person shall be guilty of an offence if
(a) he votes as elector otherwise than by proxy either
(i) more than once in the same constituency at any parliamentary election, or more than once in the same electoral area at any local government election; or
(ii) in more than one constituency at a general election, or in more than one electoral area at an ordinary election of councillors for a local government area which is not a single electoral area; or
(iii) in any constituency at a general election, or in any electoral area at such an ordinary election as mentioned above, when there is in force an appointment of a person to vote as his proxy at the election in some other constituency or electoral area (<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1983/2/section/61>)

นักศึกษา และสมาชิกรัฐสภาได้รับสิทธิในการลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่า ๑ ที่อยู่อาศัย เพราะว่าการเรียนและทำงานของกลุ่มบุคคลเช่นนี้ใช้เวลาในปริมาณที่เท่ากันในแต่ละที่อยู่อาศัย ดังนั้นจึงเป็นไปตามข้อกำหนดเรื่องการอยู่อาศัย

บุคคลอื่น ๆ ที่อยู่อาศัยเป็นประจำในสถานที่หนึ่งในบางเวลาเพื่อทำงานแต่อาศัยในสถานที่หนึ่งในบางเวลาอาจจะทำให้มีการรองรับตามข้อกำหนดด้านที่อยู่อาศัยทั้ง ๒ แห่ง

เจ้าหน้าที่ทะเบียนการเลือกตั้งของสภาท้องถิ่นจะเป็นผู้พิจารณาคำขอลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่บ้านหลังที่สองเป็นรายกรณี

ถ้าบุคคลได้ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒ แห่ง พวกเขาสามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้เพียง ๑ ครั้งสำหรับการเลือกตั้งรัฐสภาสหราชอาณาจักร สำหรับการเลือกตั้งของท้องถิ่น พวกเขาอาจลงคะแนนในทั้งสองสภาท้องถิ่นในท้องถิ่น ๆ พวกเขาได้ลงทะเบียนทั้ง ๒ แห่ง เว้นแต่พวกเขาจะอาศัยอยู่ในสกอตแลนด์ สถานที่ซึ่งการลงคะแนนเสียงในเขตสภาท้องถิ่นมากกว่า ๑ แห่งถือเป็นการกระทำที่เป็นความผิด
